

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلکی باشده کی دائره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوروده
دائرة مخصوصه

حیات

میانہ دانشمندیہ ... دنیاہ راہا جوق حیات قاتالم ...
- عیہ -

نسخہ سی ہربرده ۱۰ غروردر

سنہ لکی پوستہ ایله ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار)

ایونہ واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرئیزدر .

صافی : ۴۲

آنقره ، ۱۵ ایلول ، ۱۹۲۷

۲ نجی جلد

مصاحبه :

اساسی بر وظیفہ

هانکی مسئلہ بی تدقیق ایتک ایستورسکز؟
صوک سنہ لردہ جوغلان ، یاخود جوغلادینی
ادما ایدیلن اتحارلرک سبیلرینی می ؟ یالکز اتحار
وقوعاتی قید وثبیت ایتک کافی کلز . حادثہ نیک
ماہیتنی آ کلامق ایچون بونی نفوسک عددینہ
نسبت ایتکی ، بیک ، یاخود بر میلیون نفوسہ
قاج اتحار وقعہ سی تصادف ایتدیکنی آ کلامی ،
بوعددی دیگر ملترلہ مقایسہ ایتک چالشمالی ...
جنايتلرک ، قضالرک آزالوب جوغلادینی می
آ کلامق ایستورسکز ؟ ینہ نفوسک عددینی
بیلیمک احتیاج وار . تولداتک نہ مقدارده آرتدینی
وفیاتک نہ درجہ بی بولدینی ، بو حادثہ لرک عمومی
وضعیت اعتباریلہ متقابل تاثیرلرینی تدقیق ایدہ لرک
دوغرو بر نتیجہ آلمق ایچون مملکتک عمومی
نفوسنی ، ہر یاشدہ کی جو جوقلرک عددینی ،
قادرین وارکک نفوسی آراسندہ کی فرقی قطعی
اولہرق بیلیمک احتیاج واردر . تورکیہ برزراعت
مملکتی در ، دیوروز . عجیا کویلردہ نفوسک
عددی نہدر ، شہرلرک کشافتی نہ قدردر ؟
ہر پردہ اولدینی کی کویلردن ، تارلاردن قصبہ لہ
وشہرلہ دوغرو بر مهاجرت وارمی ، بونک
درجہ سی نہدر ؟ تورکیہ نیک زراعی استحصالاتی
ونفوسی آراسندہ کی نسبتلہ ، دیگر مملکتلرک
نفوسنہ نسبتلہ استحصالاتی آراسندہ کی فرق
نہدر ؟ ... معارفک کیت کیدہ ترقی ایتدیکنہ
شاہد اولوبوروز . فقط عجیا اوقویان چوقولرلہ ،
اوقومایان چوقولرک مقداری نہ قدردر ؟
مکتبلردہ کی چوقولرک عددینی ، آ ز جوق

قطعی رقلرلہ بیلوروز ، فقط مملکتک تحصیل
یاشندہ اولان بوتون چوقولرینک عددینی
بیلیموروز کہ اونی بوندن طرح ایدہ لرک اوقومایانلرک
عددینی میدانہ چیقارالم . ینہ نفوسک مقداری
بیلیمہ دیکمز ایچون ، مملکتک معارف سوبہ سی ، یعنی
ایلک تحصیل کور مشلرک یوزدہ قاج طوتدینی تمامیلہ
مجهولزدر .

بو مثاللری الی نہایہ جوغلانہ بیلیرز . هانکی
ساحیہ باقہ سق ، مدنی ، صحی ، اجتماعی ، زراعی ...
هانکی موضوعه ال اوزاتہ سق ، علمی بر تدقیق
امکانسز لغیلہ قارشیشلیرز . تورکیہ دہ علمی
تدقیقلردہ بولونمق ایستہ یلر ایچون جوق آجی
بر محرومیتدر : مملکتمزده ، هیچ اولماز سہ
اون سنہ یہ راجع ایستاتستیق یوقدر . حتی
مملکتمزک ہنوز نفوسی معلوم دکلدہر . حالبوکہ اجتماعی
ساحہ دہ ہر علمی تدقیقک ، ہر تجربہ نیک اساسنی
رقم تشکیل ایدر .

شیمدی یہ قدر کلن حکومتلر بولزومی
آ کلا یامامشلردر . شایان تشکر در کہ تورکیہ
جمہوریتی عمومی بر نفوس تحریری ایچون
حاضر لقلرہ باشلادی . بر آ ی صوکرہ ، نفوسمزک
صایلدینی کون ، تاریخمزک بللی باشلی حادثہ لرندن
برینی تشکیل ایدہ جکدر . چونکہ بوندن
صوکرہ ، ہر هانکی بر مسئلہ حقندہ تدقیقاتدہ
بولونانلر : « ایلک عمومی نفوس تحریری اولان
فلان تاریخدہ ... » جملہ سنی دائما یازیلرینک
باشنہ قویاجقلردر .

میلیونلر جہ انسانی ، هیچ بر فردی

اونو تماندن ، اک قیصہ بر زماندہ صایمق بویوک
بر اختصاصہ محتاج بر تہ کنیک مسئلہ سیدر .
فقط جدی و علمی صورتدہ نفوس تحریری ،
عینی زماندہ وطنداشلرک مدنی سوبہ سنی کوسترن
بر نوع امتحاندر . ہر فردہ بر طاقم حقلر
بخش ایدن ، بو کامقابل ہر فرددن بر جوق وظیفہ لر
ایستہ یں دہ موقراسی ادارہ لری ایلہ ہر حق
اوزرینہ آلان و ہر وظیفہ نیک آمری عدایدیلن
اوتوقراسی ادارہ لری آراسندہ کی فرق ، یالکز
بر حکومت شکلی دکل ، بالخاصہ بر اخلاق
فرقیدر . خلق حکومتلرینک خصوصی بر
اخلاقی واردر . قانونی بر مؤیدہ یہ مالک اولسون ،
یاخود صرف وجدانی واختیاری عدایدیلرین ،
دہ موقراسی حکومتلرینک انتظامی آنجق بو
اخلاق ایلہ قائمدر . بو اخلاقی دستورلرہ عمل
ایتمہ یں ملترلر کندی کندیلرینی ادارہ یہ لایق
اولامازلر . ایشتہ بو اخلاق قاعدہ لرندن بری دہ
« کندیکی کیزلہ مہ ! » دستوری شکندہ افادہ
ایدیلن بیلیر . اوتوقراسی حکومتلرنہ ، فردلر
دولتہ ہر درلو تماسدن اجتناب ایدرلر ، ہر
معاملہ دہ دولتی آلداتمقندن ذوق دیوارلر .
چونکہ بوتماس ومعاملہ ، تابع ایلہ متبوع
آراسندہ ، حاکم ایلہ محکوم بینندہ بر مجادلہ در .
حالبوکہ دہ موقراسیدہ خلقک حکومتلہ تماسی
بالذات کندی منقعلریلہ تماسی دیمکدر . بو حقیقتی
ادراک ایدہ لرک نفوس تحریری اثناسندہ ہر وطنداشلر
بوایشی قولایلاشدیر مسی اخلاقی بروظیفہ در .
ہر کس اطرافندہ کیلرہ بالخاصہ شونی

ترقی فکرینک مشاوتکاملی

(۱۸) نیمی عصره کیره رکن

V

محسوسات و بونلر اوزرینه مستند بر دوشونه
ضار حنده بر شأنت و یا حقیقت واری ؟ (افلاطون)،
پوسواله : « اوت وار ، همده اصل شأنت واک
کرجک حقیقتلر بونلردر » ده مش و بوسورتله محسوسات،
اضافی برعالم ؛ فکرلر [یاخود مثلر : Idées] ده
مطلق برعالم اولارق طانیلمشدی . (افلاطون) ک
شا کردی (آرسطو) ده محسوساتک تک باشنه
معضلیتی کفایت ایتورمش کی بوکا برایکنجی عالم
دهاعلاوه اتمه تک صیره سز و لزوم سز اولدیفنی سوبیلرک
خوجاسنی تقید اتمکله برابر قبول ایتدیکی اوره مقول
ایله مدرکه تک استقلالنی و بالتیجه (افلاطون) ک
موجودات خارجنده بر اقدینی ایکیلکی موجوداتک
ایچنه ادخال ایتشدی .

برسی میستیسیمه قادار کیده ن بر ایده آلیم ،
دیگری سپریتو آلیمه قادار کیده ن بر راسیونالیزمی
مدافعه ایدیور و بوتون قرون وسطا سقولاستیک ده
بونلری تعقیب ایتش بولونیوردی . حال بوکه یکیلرک
احتیاج و تمایللری بومذهبلردن هیچ بری دکلدی .
نینه کم (بهیقن) ک حرارتله مدافعه ایتدیکی آنپیریزم،
ره آلیم و پوزیتویزمک ایلك غللیرنی آتان معظم بر
جهد اولشدی .

یالکز (ده قارت) ک عینی عصرده «وهی فکرلر»
مدافعه سی بر ایه آقمی استیمه یکی فلسفه ی بردنبره
بولاندرمشدی . کورون شیلر قادار کورونعین
شیلرک ده بیلکیمزه اساس اولایلمه سی « یوقه وار،
واره یوق » دیمک کی برشیدی . بوتون احتراصلرله
« وار » قوشمق ایسته یین یکیلر بو تضادی بالطبع
هضم ایده میه جکرندن (ده قارت) فلسفه سی ده چارناچار
مونیزم و ماتریالیزم کیده جکدی . فقط بونک ایچون
« بیلکی نظریه سی » نده بویوک بر انقبوب لازمدی .

(بهیقن) ک آنپیریزمی (۱۷) نیمی عصرک ایلك
نصفنده واقعا بوتون سقولاستیک اصوللری صارصمش
وبزه مشاهده و تربیه تک لزومنی طانیتمشدی .
فقط بوقاداری کفایت ایده مزیدی . عصرلره مقاومت
ایتمش اولان (افلاطون) و (آرسطو) لری صارصمق
بونلری بیقمق دیمک دکلدی . نرده قالدی که بو
عصرک تام اورنه سنده وفات ایتش اولان (ده قارت)
کی ذی قدرت بریکی فیلسوف ده بونلره قسماً التحاق
ایتمش اولورسه ... بوضعیت قارشیسنده یاریلکه

اهم دکلدی ، یازمادم . وهر فصل ایچنده بر درلو
آل ایشی علی الانفراد والاعتداد بیان و عیان ایتدم .
تا کیم طالبلره ایسر و اخبر اوله . و بو کتابک اتمامیچون
حضرت باری تعالیدن استعانت طلب ایتدم . بمعونه
وفضله و کرمه .

شو مقدمه ده تدقیق و تحلیله دکر سوزلر وار :
اودورلرده علم کتابلری عان عمومیتله عربجه یازیلیددی .
مؤلف بو عمومیتدن آیریلارق ارنی تورکجه یازماستک
سببی آکلایدور . دییورکه « زمانکزک جراحلری
اکثر باعوامندن در ، یعنی عربجه بیلزلر ، طب کتابلری
تعقیب ایده مزلر . عقللرینه ناصل ائرسه اوله حرکت
ایدلر . یا کلس عملیه لر ، تداولر یابارلر . ایشته
بن بالخاصه بو آدملرک استفاده سنی تأمین مقصدیه
کتابی تورکجه اولارق قلمه آلدیم . کتاب رسمی در .
ایچنده بر جوق عملیه لرک ناصیل یاپیلدیفنی کوستر
شکلر واردر . « صورت استادی و صورت عللی
و صورت شکل آلتی تصویر ایدوب » دیشی بوسببه بناء در .
کتاب ، اوچ دورت یوز صحیفه تک بر ائردر . اوچ
بابه آیریلور . برنجی بابک آلی یدی فصلی واردر .
بو فصللرک احتوا ایتدیکی معلومات حقنده بر فکر و بر مک
اوزره بعضیلرینی لاعلی التعین شورایه کچیریورم :
اولکی فصل : باشده برداغ اورمنی بیلدیررکم
رطوبت و برودت و نزله سیندن واقع اولان آغریلر ایچون .
بشنجی فصل : ایکی قولاق آغریلرینک داغنگ
طریقه سن بیلدیرر .

اون ایکنجی فصل : کوزه این صونک [•] داغنگ
طریقه سن بیلدیرر .
یکرنجی فصل : دیشلر اتی مسترخ اولسه یعنی
کوشه سه داغنگ طریقتن بیلدیرر .
آلی آلتنجی فصل : شریان کیلوب قان آقه
آنک داغنگ طریقتن بیلدیرر .

ایکنجی باب دوقان یدی فسلدر . بونک ده احتوا
ایتدیکی معلومات حقنده بر فکر و بر مک ایچون یته
بعضیلرینی قید ایدیورم :

دوقوزنجی فصل : کوز قاپاقلرنده عارض اولان
برده لرک علاجنگ طریقتن بیلدیرر .
یکرمی طقوزنجی فصل : دمیرله دیشلرک قاره سن
وصاریسک قازیمنگ طریقتن بیلدیرر .

قرق آلتنجی فصل : شول آلتلرک صورتلرین
بیلدیررکم آنا قارنده اولان اوغلانی چیقارمقده اولور .
اوچنجی باب اوتوز آلتی فصلدر . بوفصللرده ده
قیرلش کیکلرک ناصیل صاریلدیفنی و جیققلرک یرلرینه
ناصل قونولوب باغلاندیفنی ایضاح ایدیلکده در .
تورک طبابتک تاریخی تنور ایتک اعتبارله
صوک درجه اهمیتی حائز اولان بو اثرک قیمتلی و عالم
بر دوقوزم طرفندن تحلیلی و تنقیدی ماهیتده تبع
وتدقیق اولونماسنی جوق تمی ایده رم . بو نسخه ،
دوقوزنجی عصرده یازیلش اولماسی حیثیتله املامزک
تاریخی آراشدیرانلر ایچون ده پک مهم بروشیقه در .
مثلا « یوق » بوکتابده بوکتابده « یخ » ، « آباق » ،
« اینغ » ، « یوز سورمک » ، « یز سرمک » شکلنده
یازیلشدر . بوندن دولای بو اثرک اوقونماسی خیلی
کوجدر و دقته محتاجدر .

علی جانب

[•] صونک : صوبک .

حرفه قیصری

طبابت تاریخده نقطه نظرندن مهم بر اثر :

جراحی الخانیه

- دوقوزم و معلم صائم علی بکه -

ملت کتبخانه سنک « موزه » قسمنده محفوظ بر
آر ، تورک طبابتی نقطه نظرندن پک مهم برکتابدیر .
همرک سکز یوز ایتش سنه سنده یازیلشدر . مؤلفی
« آماسیه دارالشفا سنده متطبب صابونجی اوغلی شرف الدین
بن علی بن الحاج الیاس » در . مقدمه یی پک علاقه بخش
بولدیم ایچون قسماً شورایه کچیریورم : [۱]

« ... خصوصاً علم طب کیم شاننده نصف العلم
دینلمشدر . بو عمر قصیر وامل طویل ایچنده بیلوب
ونجربه ایدوب علم یقین و عین یقین مشاهده ایتدم .
اعمال یددن بر نیجه درلو عجائب و غرائب ایشلر بو
مختصر ایچنده درج ایتدم . شوبله که بو زمانک
جراحلری بو ذکر اولونان اعمال یدک اکثرینی نه
کورمشلر ونه ایشتمشدر ، شول سببدن کیم بونلرک
نیجه سی عامی لردر . کتب متقدمینه نظر ایدوب اول
کتابلرک احکامنه تبع ایدوب صائب عمللرک کب
ایدوب طریق مستقیم اوزرینه وارماستلردر . بلکه
کشدو قریحه لرندن خطا ایشلر ایشلوب عصیانیه مرتکب
اولورلر . و بو کتابی ترکی [۲] یازدم . ترکی یازدیم
شول اجلدن اولدی کیم قوم روم [۳] ترکی دینلن
سویلرلر . وعصرک اکثر جراحی امیلردر . اوقویانلری
دخی ترکی کتابلر اوقورلر ؛ چونکه بوکتابه مطالعه
ایده رلر ، جوق مشکالری حل اولوب هر ایشک اصلن
بیلوب کندولر خطادن ، علیلر بلادن قورتولرلر .
بو کتابی اوچ باب ایتدم . وهر بابی بر نیجه فصل
اوزرینه بسط ایتدم . اولکی بابده انواع امراضده
هر عضوک داغلامغن بیلدیرم . ایکنجی بابده
انواع جراحلری ده شمک و یارمق و دیک
و معالجه ایتکی بیلدیرم . اوچنجی بابده
صینوقلر [۴] صارمنی و جیقوقلر چکمکی بیلدیرم
و بو کتابه (جراحی الخانیه) دیو آد ویردم . [۵]
و فهرست الابواب دوزده تدم و تشریح تربنه تصویر
وضع ایتدم . و صورت استادی و صورت عللی
و شکل آلتی مصور ایدوب شول برلرده کیم تصویر
ایتمک کرکدر ، ایتدم . و شول برلرده تصویر ایتک

[۱] دوقوزنجی عصر املاسی قولایلقله اوقونامیا .
جفندن یازیلش طرزینی بو کون قولاندیغمر شکل
یافلاشدیردم .

[۲] ترکی : تورکجه [۳] « قوم روم » دن
مقصد آنادولو و روم ایلی تورکلریدر .

[۴] صینوق ، صینیق : قیریق دیمکدر . صینمق :
قیربلق معناسنه کلیر .

[۵] مؤلف ارنی دورک حکمداری اولان
فاتحه آنخاف ایدیور . بوعبارله اولسه اوله الخان ،
ایلخان : بویوک حکمدار دیمک اولور .